

ПРЕС КЛИПИНГ

29-30. март 2014.

НАСЛОВИ

Спорне тачке преговора о закону о раду (стр. 2)

У Пошти Србије 15.500 запослених, 94 директора (стр. 3)

Када ће повећати минималац у Србији (стр. 4)

Рудари се договорили са Богићевићем (стр. 6)

ЈП ЕПС има 600 директора, неефикасна организација кошта 36 милиона евра (стр. 7)

Железнице имају 18.000 радника, међу којима 36 директора (стр. 8)

У Пчевима Србије запослено 1.336 радника - девет директора (стр. 9)

Лизинг радници у највећим фирмама (стр. 10)

Хоће ли се Вучић угледати на Тачеркин рецепт (стр. 12)

Тек свака пета плата на време (стр. 13)

Четвртина незапослених млађа од 30 година (стр. 15)

Сумњају у помоћ државе (стр. 17)

<http://www.blic.rs/Vesti/Ekonomija/453571/Sporne-tacke-pregovora-o-zakonu-o-radu>

Спорне тачке преговора о закону о раду

АУТОР: Е. Б.

У преговорима синдиката и послодаваца о Нацрту новог закона о раду најспорнија су питања отпремнина, рада на одређено време, минималне зараде и услова за отказ.

СИНДИКАТИ Сагласни да не може да се исплаћује два пута за исти радни стаж. Не пристају на промену ако се не обезбеди механизам спречавања злоупотребе ове промене, попут циљање промене имена фирме како би се избегло плаћање. Али да буде већа, 1/3 просечне плате.

ПОСЛОДАВЦИ Не може се исплатити отпремнина два пута за исти радни стаж. Отпремнина није социјална категорија и треба да се исплаћује на основу 1/3 основне плате првих десет година, а све преко 1/4 основне плате.

Рад на одређено време

СИНДИКАТИ Пристају да се максимално трајање уговора са једне продужи на две године, са немогућношћу даљег пролонгирања. Услов да број запослених са таквим статусом не сме да буде преко 20 одсто.

ПОСЛОДАВЦИ Залажу се да рад на одређено време буде продужен на три године уместо досадашњих 12 месеци. Не подржавају ограничење на постојање максимум 20 одсто таквих уговора у предузећу јер тврде да је то у пракси неизводљиво.

Минималне зараде

СИНДИКАТИ Да буде везана за потрошачке цене и минималну потрошачку корпу. Послодавац не сме да је исплаћује дужи од шест месеци. Може да се мења једном годишње уместо два пута као до сада, али уз обавезу да се ако падне испод 70 одсто минималне потрошачке корпе аутоматски коригује.

ПОСЛОДАВЦИ Минимална зарада треба да се одређује једном годишње у складу са инфлацијом, а не два пута као до сада. Ограничење од 6 месеци исплаћивања минималне зараде у пракси није могуће остварити.

Откази

СИНДИКАТИ Не пристају да критеријуми за отказ који већ постоје у појединачним актима предузећа буду део закона. Не може у закону да стоји да послодавац може да отпусти радника уколико је у пијаном стању.

ПОСЛОДАВЦИ Треба поједноставити процедуру за отпуштање радника. То ће заштитити доброг радника од лошег. Смањивање бирократије код запошљавања смањиће се бирократија код отпуштања.

<http://www.blic.rs/Vesti/Ekonomija/453736/U-Posti-Srbije-15500-zaposlenih-94-direktora>

http://www.politika.rs/rubrike/Drustvo/U-Posti-Srbije-15_500-zaposlenih-94-direktora.sr.html

У Пошти Србије 15.500 запослених, 94 директора

ИЗВОР: ТАНЈУГ

У Пошти Србије запослено је 15.500 људи, од чега су 94 директора са просечном платом од 120.000 динара, речено је Тањугу у овом Јавном предузећу.

Укупан број запослених је затечено стање које одговара организацији и систематизацији послова у том предузећу (2004. година), а број директора - 94 - мањи је од 108, колико је предвиђено Програмом пословања.

Према важећој Организацији и систематизацији послова, осим директора, запослено је и шест извршних директора, 10 директора дирекција, четири директора самосталних сектора, 32 директора радних јединица и 41 директор сектора у оквиру дирекција, поштујући територијалну организованост.

Како наводе у овом предузећу, број директора мора бити усклађен са реалним потребама компаније, а менаџмент мора бити стручан и оперативан са прецизно изведеном одговорношћу.

Вертикалне и хоризонталне везе у потпуности морају бити успостављене, а то значи знатно мањи број запослених у статусу директора, рекао је директор предузећа Милан Кркобабић, додавши да број запослених на овој функцији треба да буде преполовљен.

Зато је, према његовим речима, један од првих задатака новоизабраног Извршног одбора дефинисање нове организације и систематизације предузећа са циљем додатне оптимизације послова.

Постојећа организациона шема мора да се мења, кажу. Нова организација у први план мора да стави производе и услуге који су основна мисија, а правило да се због одређених људи дефинишу нови организациони делови мора да остане у прошлости, истакао је Кркобабић.

У овом предузећу подсећају да је Надзорни одбор на седници одржаној 28. фебруара 2014. године именовано чланове Извршног одбора, које је предложио директор предузећа, чиме су испоштоване законске и статутарне одредбе.

Свих шест извршних директора су из система и руководе пословима који су им у надлежности.

http://www.b92.net/biz/vesti/srbija.php?yyyy=2014&mm=03&dd=29&nav_id=830024

<http://www.blic.rs/Vesti/Ekonomija/453599/Kada-ce-bit-povecan-minimalac-u-Srbiji>

<http://akter.co.rs/26-ekonomija/81908-kada-e-bit-pove-an-minimalac-u-srbiji.html>

<http://www.dnevnik.rs/ekonomija/kada-ce-bit-povecan-minimalac-u-srbiji>

http://www.rtv.rs/sr_lat/ekonomija/kada-ce-se-povecati-minimalac_474037.html

Када ће повећати минималац у Србији

ИЗВОР: ТАНЈУГ

Београд -- Минимална зарада у Србији није повећана већ две године и спада у најниже у региону, а процене су да минималац у Србији прима трећина запосленог становништва.

У склопу измена радног законодавства разговара се и о минималној цени рада која тренутно износи 115 динара по сату, а на месечном нивоу 20.010 динара.

Синдикати упозоравају да се она није мењала већ две и по године и предлажу да се у оквиру измена Закона о раду уведе одредба по којој би било предвиђено да се минималац може исплаћивати најдуже шест месеци и то у случајевима када послодавац, односно фирма има проблеме у раду.

Синдикати такође траже да се она утврђује једном годишње и то у октобру и да износи најмање 70 одсто од минималне потрошацке корпе, која сада износи око 65.000 динара. Синдикати су пре неколико месеци затражили да се минимална цена рада повећа на 130 динара по сату, са чиме се нису сложили послодавци који истичу да се за то нису створили услови у привреди.

Радник у Србији је са минималном платом од 175 евра и тада био један од најмање плаћених у окружењу. Поред Словеније и Хрватске, Србија каска и за Македонијом и БиХ. Када је реч о земљама чланицама ЕУ, Бугарска је са 3,7 евра по сату имала најнижу цену рада у Европској унији у 2013. години, али је истовремено имала и највеће повећање те цене од 44,1 одсто од 2008. до 2013. године.

На седници Социјално економског савета у фебруару донета је одлука да се цена рада не мења до јуна.

Потпредседник Савеза самосталног синдиката Србије, Зоран Михајловић, рекао је за Танјут да забрињава чињеница да минималац у Србији не може да задовољи ни егзистенцијални минимум потреба становништва. Према његовим речима, процене синдиката показују да трећина запосленог становништва у Србији живи од минималца. **То практично значи да око 500.000 грађана прима минималну месечну зараду.**

Минималац у Србији је последњи пут коригован у априлу 2012 . године, и тада је цена рада по сату са 102 динара повећана на 115 динара.

Радник у Србији је са минималном платом од 175 евра и тада био један од најмање плаћених у окружењу. Поред Словеније и Хрватске, Србија каска и за Македонијом и БиХ. Када је реч о земљама чланицама ЕУ, Бугарска је са 3,7 евра по сату имала најнижу цену рада у Европској унији у 2013. години, али је истовремено имала и највеће повећање те цене од 44,1 одсто од 2008. до 2013. године.

Најскупље је плаћен рад у Шведској, где се за један сата рада добија 40,1 евра, показују подаци Евростата. Просечна цена рада у ЕУ у 2013. години износила је 23,7 евра, а у еврозони 28,4 евра.

Подаци Европског завода за статистику Евростата показали су и да су у Европској унији у јануару минималне плате значајно варирале, од свега 174 евра у Бугарској до 1.921 евра у Луксембургу. Када се узму у обзир ценовне разлике међу земљама, диспаритет између чланица

ЕУ износи 1:11 (изражено у еврима) односно 1:5 према стандарду куповне моћи.

Евростат је рангирао земље ЕУ у три групе према нивоу минималне плате.

Прву групу чине земље са минималном платом испод 500 евра и у њој се налазе: Бугарска, Румунија, Летонија, Литванија, Чешка Република, Естонија, Мађарска, Словачка, Пољска и Хрватска.

У другој групи, са минималном платом од 500 до 1.000 евра налазе се: Португалија, Грчка, Малта, Шпанија и Словенија, док трећу групу, са минималним платама изнад 1.000 евра, чине: Британија, Француска, Ирска, Холандија, Белгија и Луксембург.

Треба узети у обзир да су плате у земљама ЕУ које нису чланице еврозоне (Бугарска, Чешка, Хрватска, Летонија, Литванија, Мађарска, Пољска, Румунија и Британија) изражене у еврима подложне променама девизног курса, наводи Евростат.

Данска, Немачка, Италија, Кипар, Аустрија, Финска и Шведска нису укључене у обрачун, будући да немају националне прописе о минималној плати, или они варирају у зависности од сектора или професија.

http://www.b92.net/biz/vesti/srbija.php?yyyy=2014&mm=03&dd=29&nav_id=830092

<http://www.blic.rs/Vesti/Drustvo/453641/Rudari-odblokirali-magistralni-put>

Рудари се договорили са Богићевићем

ИЗВОР: БЕТА

Лозница -- Радници предузећа Рудници и топионица "Зајача" прекинули су блокаду магистралног пута Лозница-Шабац, у Липничком Шору, после договора са Мирославом Богићевићем.

Председник синдиката Зајаче Драган Пантић рекао је агенцији Бета да се према синоћ постигнутом договору у Шапцу, власник фирме Мирослав Богићевић писмено обавезао да ће у наредних 15 дана за свих око 300 радника бити исплаћено линеарно по 60.000 динара.

За око 160 радника, који су непрекидно били у штрајку биће уплаћено још по 25.000 динара, које су други радници већ примили.

Радници су такође ноћас одблокирали и регионални пут у центру села, а након што буду уплаћена обећана средства, прекинуће штрајк и јавиће се на посао без икаквих последица по свој статус.

Нови састанак договорен је за 15 дана, када ће бити речи о динамици исплата заосталих зарада и доприноса за здравствено осигурање.

У међувремену ће Богићевић настојати да са представницима Владе договори начин привременог коришћења здравствене заштите радника Зајаче.

Због неизмирених девет плата и доприноса за здравствено осигурање радници Зајаче штрајкују од 28. јануара.

Потом су 6. фебруара наставили протест испред управне зграде у Лозници, 14. фебрура су протестовали испред зграде Владе Србије у Београду, да би сутрадан почели блокаду пута у центру села, а од 25. марта и блокаду магистралног пута Лозница-Шабац у Липничком Шору.

<http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/ekonomija/aktuelno.239.html:484849-JP-EPS-ima-600-direktora-neeefikasna-organizacija-kosta-36-miliona-evra>

<http://www.blic.rs/Vesti/Ekonomija/453591/Neefikasna-organizacija-u-EPSu-kosta-36-miliona-evra>

ЈП ЕПС има 600 директора, неефикасна организација кошта 36 милиона евра

ИЗВОР: ТАНЈУГ

У систему "Електропривреде Србије", који чини ЈП ЕПС и 13 привредних друштав постоји око 600 директора највишег и средњег нивоа управљања и око 50 шефова служби

У систему "Електропривреде Србије", који чини Јавно предузеће ЕПС и 13 привредних друштава, садашњи начин организације је, кажу у ЕПС-у, неефикасан и нерационалан, постоји око 600 директора највишег и средњег нивоа управљања и око 50 шефова служби.

Највећа нерационалност огледа се, пре свега, како кажу у ЕПС-у за Тањуг, у томе што се један исти административни посао обавља у свим привредним друштвима а и у ЈП Електропривреде Србије, дакле укупно 14 пута, уместо једном на нивоу целог система.

Процењено да би се јединственим управљањем у пословима финансија, права, ИТ, јавних набавки, људских ресурса и односа с јавношћу годишње уштедело 36 милиона евра.

Обављањем низа послова на заједничком нивоу у целом систему, уместо вођења тих послова у сваком предузећу посебно, пословање ЕПС-а било би рационалније и ефикасније.

Јавно предузеће, кажу, нема овлашћења да организује рад унутар зависних привредних друштава, па ни да одређује број запослених у њиховим организационим целинама, јер је свако зависно предузеће организовано према свом оснивачком акту, који не препознаје ЕПС као целину, већ као скуп независних привредних субјеката.

Реорганизацијом компаније, која броји око 32.000 запослених, тачно ће се знати ко је и за шта одговоран и многе нерационалности, укључујући и број директора, биће отклоњене.

Док се не деси корпоративизација ЕПС-а није могуће урадити процену потребног броја запослених на свим, па и на руководећим радним местима. Просечна нето зарада на нивоу садашњих 650 руководилаца износи 87.000 динара, навели су у ЕПС-у.

Први корак у процесу корпоративизације су измене оснивачких аката зависних привредних друштава, потом следи увођење јединствених процедура и оптимизација трошкова и радних места.

Тек када се уведе корпоративни начин управљања, јединствени процеси за ЕПС као целину и јединствено обављање послова за области финансија, правних послова, ИТ, људских, ресурса, јавних набавки и односа с јавношћу за цео систем "Електропривреде Србије", биће могуће утврдити потребан број запослених.

Зато је Влада Србије и донела Полазне основе за реорганизацију ЕПС-а којим је предвиђена корпоративизација Електропривреде Србије.

Први следећи корак су измене оснивачких аката зависних привредних друштава, који ће омогућити увођење корпоративног начина управљања и ефикасније, рационалније и транспарентније пословање система „Електропривреде Србије“.

<http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/ekonomija/aktuelno.239.html:484851-Zeleznice-imaju-18000-radnika-medju-kojima-36-direktora>

<http://www.blic.rs/Vesti/Ekonomija/453610/Zeleznice-imaju-18000-radnika-medju-kojima-36-direktora>

Железнице имају 18.000 радника, међу којима 36 директора

ИЗВОР: ТАНЈУГ

У Железницама Србије је запослено око 18.000 радника, међу којима и 36 директора који имају просечну плату око 130.000 динара. Половином године подела на три предузећа

У Железницама Србије је запослено око 18.000 радника, међу којима и 36 директора који имају просечну плату око 130.000 динара, речено је у суботу Тањугу у том предузећу, које би половином године требало да буде подељено на три предузећа која ће имати смањен број директорских места.

Плате руководилаца се редовно на месечном нивоу објављују на сајту "Железница Србије" и тако је, према јануарским подацима, плата генералног директора била 159.406 динара, што је

близу просека обичних директорских плата у неким другим јавним предузећима, где износе до 145.000 динара, кажу у српским железницама.

Просек зарада извршних директора је био 144.755 динара, директора дирекција 136.626 динара, помоћника генералног директора 127.874 динара и директора сектора 110.487 динара.

Железнице располажу имовином вредном више стотина милиона евра.

Српске железнице у свом менаџменту имају два извршна директора, седам помоћника директора (финансијски послови, правни послови и људски ресурси, управљање некретнинама, набавке, стратегија и планирање, модернизација, зависна предузећа), затим два директора дирекција за инфраструктуру и за превоз, и 24 директора сектора.

Сектори обухватају послове експлоатације, као што су саобраћајни послови, одржавање пруга, одржавање возних средстава, електротехнички послови, вуча возова, техничко колски послови, затим инвестиције, превоз путника, превоза робе, заједничке и корпоративне службе.

Поред тога, у дирекцијама и секторима, железнице у складу са важећом систематизацијом имају и по два до три заменика или помоћника директора, али су њихове обавезе, одговорности и овлашћења различити у зависности од врсте послова које обављају и делатности у којима раде, а месечне зараде знатно су мање у односу на директорске позиције.

У Железницама Србије су у току активности на реструктурирању компаније, која би половином ове године требало да буду подељене на три компаније: Контролно друштво, Превоз и Инфраструктуру.

У току је припрема оснивачких аката за нова друштва, укључујући и систематизацију радних места, па ће тек након усвајања тог документа моћи да се зна и директорски састав нових компанија.

У железницама наводе да је сигурно да ће се при припреми ових докумената водити рачуна и о максималном смањењу броја руководећих и директорских места, јер је циљ нове организације да новоосноване компаније буду пословно ефикасне, тржишно одређене и финансијски што успешније.

<http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/ekonomija/aktuelno.239.html:484971-U-Putevima-Srbije-zaposleno-1336-radnika---devet-direktora>

У Пuteвима Србије запослено 1.336 радника - девет директора

ИЗВОР: ТАНЈУГ

У Пuteвима Србије, које запошљава 1.336 радника, извршни директори имају просечну плату од 141.000 динара, речено је данас Тањугу у том јавном предузећу

У Пuteвима Србије, које запошљава 1.336 радника, извршни директори имају просечну плату од 141.000 динара, речено је данас Тањугу у том јавном предузећу.

Путеви Србије имају укупно девет директора: вршиоца дужности директора предузећа, помоћника директора и седам извршних директора.

У том предузећу кажу да у овом тренутку нема планова о реорганизацији.

Путеви Србије имају седам сектора - за одржавање јавних путева првог и другог реда, стратегију, пројектовање и развој, затим за инвестиције, економско - финансијске и комерцијалне послове, управљачко информационе системе у саобраћају, наплату путарине и сектор за правне, кадровске и опште послове.

Србија располаже путном мрежом државних путева првог и другог реда, чија се вредност процењује на 13 милијарди долара.

Путну мрежу Србије, у дужини од 40.845 км чине: 5.525 км државних путева првог реда, 11.540 км државних путева другог реда и 23.780 км локалних путева.

ПОЛИТИКА ONLINE

<http://www.politika.rs/rubrike/Ekonomija/Lizing-radnici-u-najvecim-firmama.sr.html>

Лизинг радници у највећим фирмама

АУТОР: Стефан Деспотовић

Ни у једној кући нису хтели да кажу колика је разлика у платама између „изнајмљених” и запослених са сталним радним местом

Текст о агенцијама за привремено запошљавање, односно, како се то у одомаћило, о „радницима на лизинг”, објављен пре два дана у „Политици”, изазвао је велико интересовање наших читалаца.

Облик запослења где се радник прима у стални радни однос у агенцији која га потом „изнајмљује” фирми којој је потребан и где онда он проводи цео радни дан, поново је распламсао полемику о радничким правима.

Одмах треба рећи да је реч о облику запошљавања који познају наши прописи. Јер, Скупштина Србије је у фебруару прошле године усвојила Закон о потврђивању конвенције Међународне организације рада о приватним агенцијама за запошљавање. Тиме је ова категорија постала део нашег правног система. Чак је предлог законодавца приликом писања недавног нацрта закона о раду био да се агенције за изнајмљивање радника убаце у нови пропис. На иницијативу синдиката то је, међутим, повучено. Цео закон је тренутно на доради.

Како овај облик посла живи у пракси (и то у око 50.000 случајева према подацима синдиката), „Политика” је неким од највећих фирми у нашој земљи послала питања о сарадњи са агенцијама за привремено запошљавање, као и о томе да ли су и колико изнајмљени радници мање плаћени од оних који су у тим фирмама запослени за стално. Показало се да је реч о теми о којој се углавном нерадо говори, јер ни у једној фирми нису могли да нам дају потпуно

прецизан одговор на то питање. Наравно да поштујемо правило да је питање висине плате унутрашње питање сваке фирме, нарочито приватне. Међутим, како сазнајемо од запослених са којима смо разговарали, на појединим бензинским пумпама они који су у овом статусу наводе да су плаћени нешто више од 20.000 динара, што је како кажу знатно мање од колега који су ту раније радили „за стално”.

У ВИП-у су нам, на пример, рекли да ангажују раднике преко агенција за привремено запошљавање на оним пословима који немају сталан већ привремени карактер.

– Не можемо да направимо поређење плата стално запослених и ангажованих преко агенција јер се њихови описи посла и тражени ниво компетенција знатно разликују. Уз то, зарада рефлектује потребну едукацију, искуство, вештине и знања за сваку врсту посла – рекли су у ВИП-у.

У одговору „Теленора” наводи се да они имају склопљене уговоре са агенцијама „Тренквалдер” и „Мултиман”, у циљу ангажовања запослених на пословима на којима је број извршилаца променљив у зависности од потреба посла и организације рада”.

– Они су ангажовани на повременим и привременим пословима укључујући и замене за запослене на породилском одсуству. Њихов број је променљив и зависи од природе посла, пословних потреба и организације рада – наводе у „Теленору”.

И у „Делезу” („Макси” и „Темпо”) наводе да се дешава да дође до повећања обима посла и потребе за додатним радницима на краће време.

– Тада ангажујемо раднике преко агенције „Адеко”, за позицију магацински радник. Зараде у нашој компанији се дефинишу према радном месту, обавезама и одговорностима које то радно место носи. Када су у питању особе које су запослене посредством агенције, примењује се исти принцип, уз увећање за договорену агенцијску провизију. Колико ће запослени ангажован на овај начин заиста примити новца на рачун, одређује његов послодавац, агенција која се бави привременим запошљавањем – рекли су у „Делезу”.

У одговору НИС-а наводи се да ангажују „високопрофесионалне посредничке компаније, тако да сваки запослени има уговор о раду, заштитну опрему, редовну зараду, уплату пореза и доприноса и све остале елементе које налаже Закон о раду”.

– Развој компаније захтева сталне реорганизације које подразумевају да се гломазна и мање ефикасна структура замењује ефикаснијом и флексибилно организационом. Чињеница је да запослени преко посредничких компанија имају износе зарада који су тржишни – рекли су у НИС-у.

У „Телекому” су нам одговорили да не ангажују раднике преко ових агенција. Што се тиче других облика запошљавање осим сталног радног односа, рекли су да у складу са одредбама Закона о раду ангажују особе преко омладинске задруге и по основу уговора о обављању привремених и повремених послова.

– Највећи број њих ангажује се на пословима агента Контакт центра и агента продаје у пословницама МТС-а. У зависности од вештина које имају, остварују накнаду од око 66 до 80 одсто зараде коју остварује запослени у радном односу са почетном зарадом. Ове цифре су оквирне и разлике могу бити и знатно веће, јер они ван радног односа накнаду остварују сразмерно времену проведеном на раду, односно немају право на боловање и друга права која су Законом предвиђена само за запослене у радном односу – наводи се у одговору „Телекома”.

У агенцији „Мен пауер”, једној од највећих у овом бизнису, наводе да у Србији имају око тридесетак клијената и да је реч о интернационалним компанијама.

– Што се тиче наше компаније и наших клијената, у 90 одсто случајева платни ранг и сви други услови идентични су за запослене које су упућени код другог послодавца са условима интерно запослених код њих. Клијентима и нама је битно да постоје идентични услови како се привремено упућени радници не би осећали потцењено у односу на интерно запослене, па су плате, бонуси, регрес и топли оброк у истом рангу – објашњава Александар Хангимана, директор компаније „Мен пауер” за Србију и тврди да њих финансирају клијенти и да се „ни у ком случају ништа, ни у најмањем делу, не одузима од запослених”.

<http://www.politika.rs/rubrike/Ekonomija/Hoce-li-se-Vucic-ugledati-na-Tacerkin-recept.sr.html>

Хоће ли се Вучић угледати на Тачеркин рецепт

АУТОР: Стефан Деспотовић

Упоредо са изградњом тржишне привреде, Србија мора да има и веома јак социјални систем

Да ли би реформе, које је осамдесетих година прошлог века у Великој Британији спровела премијерка Маргарет Тачер, могле да буду узор будућем мандатару за састав владе Србије Александру Вучићу у лечењу наше економије, нарочито у сређивању прилика у веома неефикасном јавном сектору?

Ово питање отворио је економиста Михајло Рабреновић, професор Факултета за пословне студије, рекавши да су реформе „Челичне лејди” Тачер чувене, јер су њима постављени темељи нове политике која промовише државу као доброг домаћина, који са мање новца уради више.

– Код Британаца је јасно решено шта треба да остане у оквиру државе, а шта да се приватизује, а оно што је приватизовано није се препуштало хаосу, већ је држава установила регулаторно тело које поверава приватној компанији да се бави одређеним послом. Предузеће конкурише за посао, а онда добије лиценцу за одређени период. По његовом истеку учинак се преиспитује, па ако није добро радило, лиценцу ће следећи пут добити неко други – објаснио је Рабреновић, а пренео Танјуг.

Конкретно, потези „Челичне лејди” почивали су на приватизацији великих система и затварању непрофитабилних предузећа. Затим слободно тржиште, строго контролисање и сечу државних расхода, али и снижавање пореза и драстично смањивање моћи свих синдиката.

Да ли би тај рецепт дао ефекта у Србији?

– Не! – одговор је Горана Николића, економисте Института за европске студије, који не крије да је присталица државног интервенционизма у економији.

– Најпре зато што и даље трају спорења око тога да су њене реформе у Британији биле успешне и да ли су заиста донеле бољитак. Јер, повећао се јаз између богатих и сиромашних, а доходак обичног човека у Британији и у Америци није се значајније увећао од краја седамдесетих година прошлог века. То ми указује да нешто није у реду и да са тачеризмом треба бити обазрив – каже Николић.

Како додаје, други разлог због којег он сматра да не би требало олако срљати у усвајање британског модела је стање у којем се наша привреда налази.

– То би значило усвајање неолибералног концепта, сечу субвенција и државне заштите. Неконкурентне фирме би одмах пропале и имали бисмо хиљаде гладних. Све државе су субвенционисале и помагале своју привреду док се нису развиле. Од Немачке и Британије до Јапана. Лако је супериорнима да промовишу неолиберализам. Код нас би усвајање рецепта тачеризма значило самоубиство привреде – закључује Стевановић.

Међутим, Александар Стевановић, економиста Центра за слободно тржиште и саветник бившег министра привреде Саше Радуловића, никада није крио да је либерал и не мисли исто.

– Те реформе су биле добре за Британију и она је данас због тога веома отпорна на кризу. Али, предуслов за њих су јаке институције које ми немамо. Видели смо шта се дешава када се овде ослободи тржиште и води лоша приватизација. Настану монополи – објашњава Стевановић.

Због тога, сматра он, реформе у стилу Маргарет Тачер код нас би биле могуће за десетак година, када направимо јаке институције.

– И још нешто, треба да прође ово време у којем се не цене индивидуализам и предузетништво. То је терет социјалистичког наслеђа. Британија није имала тај проблем – наводи он.

Како каже Стевановић, ми морамо постепено да се боримо на оба фронта: да настојимо да задржимо оне фирме које доносе профит, пустимо их да саме раде и тако стварамо конкурентну привреду, али и да имамо јаку социјалну државу.

– Ма колико били либерали, држава мора да брине о онима којима не иде добро. А свима понекад не иде добро – закључује Стевановић.

Ово није први пут да се британске реформе узимају за пример у Србији. На скупу који је Америчка привредна комора одржала у Београду прошле јесени, Александар Вучић је најавио реформе, што су медији пренели као тачеровски заокрет. Тада је најавио промену радног законодавства, пензионог система, пореза, Закона о планирању и изградњи, приватизацију предузећа и фудбалских клубова. Сведоци смо да сви ови потези нису повучени из много разлога. Сада су многи од њих поново најављени и очекују нову владу. И још нешто, Тачеркине реформе су довеле до таласа штрајкова у Британији и драстичног осипања политичке подршке њеној партији у више наврата. Да ли би наши политичари били спремни на то?

<http://www.politika.rs/rubrike/Ekonomija/Tek-svaka-peta-plata-na-vreme.sr.html>

Тек свака пета плата на време

АУТОРКА: Александар Микавица

Према подацима Уније послодаваца 39 одсто фирми у исплати зарада касни до два, а још толико и дуже од два месеца

Просечно домаћинство у Србији у последњем тромесечју 2013. располагало је месечно у просеку са 58.368 динара, саопштио је Републички завод за статистику. Како месечни издаци за личну потрошњу таквог домаћинства износе 55.881 динар, кад подмире све потребе, претекне им тачно 2.487 динара.

На основу наведених података рекло би се да се у Србији, наравно у просеку, живи скромно. Саставља се почетак с крајем, па нешто мало и претекне.

Срећни су они који су у 2013. години у просеку месечно зарађивали по 44.000 динара. Али, сигурно није лако ни самцу да преживи месец дана с важећим „минималцем” од 20.000 динара, као ни са просечном пензијом од 23.000 динара.

Најтеже је, ипак, онима који су без посла. Државна статистика зна да је таквих међу радно активним житељима Србије у фебруару било око 770.000. Колико је међу око 1,7 милиона запослених оних који раде, а не примају плату – нико у држави не зна. За њих се чује кад изађу на улицу, дођу у Београд пред зграду владе, или пресеку пут, пругу...

Податке о редовности исплате зарада у приватном и јавном сектору тражили смо од Министарства финансија и Министарства привреде, али их нисмо добили.

– Пореска управа нема базу података, на основу које бисмо доставили податке о редовности исплате зарада, проценту укупног броја привредних субјеката који редовно исплаћује плате као и о проценту укупног броја запослених који редовно прима плате – речено нам је у овој државној служби.

– Пореска управа ће добити такве податке у систему обједињене наплате, који је успостављен 1. марта 2014.

У Пореској управи знају да су им послодавци на име пореза на зараде 31. децембра 2013. године дуговали 42,28 милијарди динара, а од тог износа законски је ненаплативо – због тога што је фирма у стечају, ликвидацији, приватизацији или зато што је брисана из регистра – 37,85 милијарди динара.

Плате и пензије у региону

Држава	Просечна плата	Минимална плата	Просечна пензија
● Бугарска	390 евра	173 евра	150 евра
● Албанија	380 евра	151 евро	175 евра
● БиХ	425 евра	164 евра	171 евро
● Грчка	773 евра	683 евра	941 евро
● Македонија	392 евра	179 евра	189 евра
● Румунија	480 евра	190 евра	181 евро
● Словенија	990 евра	783 евра	616 евра
● Србија	342 евра	186 евра	219 евра
● Турска	720 евра	442 евра	411 евро
● Хрватска	723 евра	397 евра	310 евра
● Црна Гора	475 евра	147 евра	278 евра

За доприносе за пензијско-инвалидско осигурање последњег дана децембра прошле године држава је потраживала 68,58, а ненаплативо је 63,19 милијарди динара. На име доприноса за здравствено осигурање потражује 57,7, а 53 милијарде динара не може да се наплати. За осигурање за случај незапослености предузећа дугују девет, а ненаплативо је 7,5 милијарди.

Драгољуб Рајић, директор Уније послодаваца Србије, указује да приватни сектор притиска дубока криза тражње на домаћем тржишту, па се приходи већине предузећа смањују из квартала у квартал.

– Последица таквог стања је да само 21,8 одсто предузећа у приватном сектору редовно исплаћује зараде првог у месецу за претходни месец – каже Рајић. – Око 39 одсто предузећа зараде исплаћује у року од 60 дана, а преосталих 39 процената касни више од два месеца. Стање дуговања се мења из месеца у месец, укупан обим дуговања не можемо утврдити, за то би била потребна нека нова „Служба друштвеног књиговодства”, јер сада не постоји институција која би то могла да утврди.

Анкета Уније послодаваца је показала да је међу онима који имају дуг за порезе и доприносе, чак 69 предузетника. Реч је о људима који сами обављају неку делатност и једини су запослени у својој фирми.

– Разлог који најчешће наводе је да из пословања не успевају да стекну довољно прихода како би уплатили порезе, доприносе и да им остане за плату – наводи Рајић. – Када саберу све дажбине које морају да плате и друге трошкове пословања, а поред тога на наплату својих потраживања чекају по три до шест месеци, многи месецима касне са уплатом пореза и доприноса. Ако им успе да на време уплате порезе и доприносе, не остаје довољно новца да себи исплате нето зараду.

У овом случају најчешће је реч о таксистима, музичарима, уметницима и занатлијама, јер су захватања државе превисока, напомиње саговорник.

– Зато се Унија послодаваца залаже за реформу целокупног пореског и парафискалног оптерећења предузетника и лица која се samozапосљавају – каже Рајић.

– Да се њихова оптерећења легалног пословања смање, јер предузетници не могу да зараде ни за егзистенцију. Оптерећења сваког ко себе запосли треба да буду минимална, јер он није више државна брига, а ако разради посао, запослиће још неког.

Они који запошљавају себе и друге тврде да се огромна незапосленост не лечи давањем милионских субвенција појединим компанијама, него смањењем намета на рад и других трошкова пословања.

<http://www.politika.rs/rubrike/Tema-nedelje/Mladi-u-vremenu-krize/Cetvrtina-nezaposlenih-mladja-od-30-godina.sr.html>

Четвртина незапослених млађа од 30 година

АУТОР: М. Р. Б.

Међу укупним бројем евидентираних у НСЗ око 20 одсто младих нема никакву квалификацију

ЗАПОСЛЕНИ СА ЕВИДЕНЦИЈЕ НСЗ У 2013.

ПОЛ		ВРСТА РАДНОГ ОДНОСА	
Женски 44.691	Мушки 41.073	Одређено 52.009	60,64%
		Неодређено 17.476	20,38%
52,11%	47,89%	Рад ван радног односа 16.279	18,98%
СТАРОСТ			
15–19 година	6.084	7,09%	
20–24 година	32.241	37,59%	
25–29 година	47.439	55,31%	
СТЕПЕН СТРУЧНЕ СПРЕМЕ			
Без квалификација	7.669	8,94%	
Средња школа	50.359	58,72%	
Виша или висока трогодишња школа	8.571	9,99%	
Факултет, академија	19.165	22,35%	
УКУПНО		85.764	

Млади данас чине четвртину незапосленог становништва у Србији. Те 215.224 душе које тренутно чекају запослење преко бироа рада и ове године моћи ће да рачунају на помоћ државе јер је из буџета издвојено 2,6 милијарди динара, додуше за све категорије незапослених. Сем најтеже упошљивих, и они ће овог пута постати приоритет, посебно ако се зна да међу укупним бројем евидентираних у Националној служби за запошљавање (НСЗ) око 20 одсто младих нема никакву квалификацију, док отприлике половина има само средње образовање и вештине које нису довољне и одговарајуће на тржишту рада (58,40 одсто или 125.690 особа). Хроничној незапослености кумује и финансијска криза, недовољно слободних радних места и недостатак радног искуства, па је због свега тога НСЗ добила задатак да коригује курс свог деловања и припреми нови пакет услуга за младе са евиденције.

– У обавези смо да у року од три месеца свакој младој особи урадимо процену њене запошљивости. Потом на ред долази разрада индивидуалног плана запошљавања, да би се на крају незапосленом понудило нешто конкретно – било посао, даље обучавање или нека од активних мера којом би се подстакло брже запошљавање – истиче Весна Фабиан, руководилац Центра за додатно образовање и обуку у НСЗ-у. Она подсећа да је у току 2013. ова служба урадила 127.252 процене запошљивости, а после израде индивидуалног плана у неки од програма запошљавања укључено је 19.734 младих. И у овој години, потврђују надлежни, биће настављени исти програми.

На евиденцији НСЗ-а регистрована је 16.821 особа с вишим образовањем, док факултетску диплому поседује 13,8 одсто или 29.696 младих. Више од половине омладинаца, њих 113.598, на посао чека дуже до 12 месеци, а без икаквог радног искуства је чак 62 одсто омладинаца или 134.914 особа.

– На бироу рада је највише оних са завршеном гимназијом и економском школом, као и оних који су се школовали за аутомеханичаре и продавце. Међу онима који су завршили факултете највише је дипломираних економиста и правника, струковних васпитача, доктора медицине... Зато је држава као помоћ осмислила и програме попут „Прве шансе” кроз који је од 2009. до 2012. године прошло 45.177 младих људи. Будући да прошле године није било новца за „Прву шансу” младима је била омогућена стручна пракса кроз коју су прошле 11.844 особе – набраја Фабиан.

Поред ове две мере, држава је помогла младима без икаквих квалификација или нискоквалификованима да стекну знања и оспособе се за тржиште рада кроз програм функционалног основног образовања (1.111 особа) и кроз програм стицања практичних знања (68 младих).

У минулој години у све активности било је укључено укупно 159.366 грађана Србије, од чега 72.266 младих. У НСЗ-у ипак подсећају да је у 2013. до посла дошло њих 85.764, од којих се петина домогла радне књижице на неодређено време.

<http://www.politika.rs/rubrike/Tema-nedelje/Mladi-u-vremenu-krize/Sumnjaju-u-pomoc-drzave.sr.html>

Сумњају у помоћ државе

АУТОР: М. Р. Б.

Чак 90 одсто послодаваца изјаснило се да нема у плану запошљавање младих у 2014. години

Неусаглашеност понуде и тражње на тржишту рада, неусклађеност образовног система с реалним потребама привреде, закаснило реструктурисање друштвених предузећа, неспособност државе да креира нове послове и ниска стопа samozапослености младих – најчешћи су узроци лошег положаја младих у Србији. Истраживање Уније послодаваца Србије „Бољи услови за запошљавање младих”, спроведено у току прошле године у 259 малих, средњих и великих компанија, кроз које је анкетирана и 1.141 млада особа до 30 година, показало је да је омладина и даље уверена да до посла не може да дође ако нема везу која ће је протежирати.

Критични су и када је реч о мерама државне политике запошљавања, па сматрају да такви програми треба да буду искључиво усмерени према приватном сектору, а не ка јавном јер су им тада шансе много веће да дођу до очекиваног запослења. Највише су погођени лошим ефектима раста рада на црно.

– Само 15 одсто младих се изјаснило да не би прихватило рад на црно, а ситуација се додатно погоршава чињеницом да трећина њих није упозната с правима које могу да остваре на тржишту рада. Међу њима постоји и веровање да једино преко „везе” (81,86 одсто) могу да дођу до посла или уласком у политичке странке. Страначко запошљавање су и послодавци препознали као проблем – истиче Љиљана Павловић, секретар за чланство у Унији послодаваца, подсећајући да је 66,78 одсто младих који су учествовали у истраживању активно тражило посао и то путем портала за запошљавање, слањем си-вија послодавцима и посредством личних контаката, док је праћење огласа Националне службе за запошљавање било при дну листе њихових активности.

– Од свих програма које нуди НСЗ, изузетно мали број младих је оценио да му је одређена мера државе помогла у запошљавању, а највише програми „Стручне праксе” и „Прве шансе” (36 младих). Од укупног броја испитаника, 450 омладинаца није користило ниједан програм НСЗ-а, а њих 370 сматрало је да они не утичу на запошљивост – наводи се у истраживању.

Према подацима из Анкете о радној снази, стопа незапослености младих од 15 до 24 године у октобру прошле године износила је 49,1 одсто, што је знатно изнад опште стопе незапослености за становништво радног узраста од 15 до 64 године (20,1 одсто). То практично значи да је готово свака друга млада особа у Србији незапослена.

– Највећи утицај на незапосленост има општа економска ситуација и привредни амбијент у ком се послодавци боре за опстанак на тржишту, а ретки су они који проширују своје пословање и отварају нова радна места. Чак 90 одсто послодаваца изјаснило се да нема у плану запошљавање младих у 2014, а разлози за то су пад промета, високи трошкови пословања и нелојална конкуренција. Највећи пад запослености од пет процената забележен је у средњим привредним субјектима који запошљавају између 50 и 250 радника, што јасно указује да су мала и средња предузећа у озбиљним проблемима и да губе битку са растућом неформалном економијом – истиче Павловићева.